

Ras naar eigen maatstaven

Vanwege haar artistieke opleiding heeft ze een andere kijk op schapen houden, maar wel één waarbij ook de economische aspecten een rol spelen. Petra Schilder uit Scharwoude is bezig met een droomschaaproject. “Ik wil een easy care-schaap dat ook visueel aantrekkelijk is.”

TEKST: MARJOLEIN VAN WOERKOM, FOTO'S: NIKKI NATZIIL

Golven slaan tegen de IJsselmeerdijk. Tegen een helblauwe lucht staan de ooien van Petra Schilder boven op de dijk onverstoord te grazen. De Drentse lammetjes proberen net zo vierkant in de rondte te springen als hun Texelse leeftijdsgenootjes.

“Ik meng ze expres door elkaar. Ik denk dat ze van elkaar leren”, vertelt Petra zittend aan de keukentafel. “Ze kijken echt naar elkaars gedrag. Dat zie ik bij de Soay-schapen. We hebben altijd al Texelaars gehad en omdat we een tulpenbollenbedrijf hebben, voeren we wel eens tulpen bij. Toen we Soays kregen, moesten zij er niks van hebben. Pas toen ze zagen dat de Texelaars tulpen aten, zijn ze die ook gaan eten.”

ZELFSTANDIG

Petra is bezig met een droomschaaproject. “Ik wil een schaap dat inspireert, dat leuk is om naar te kijken en dat zichzelf kan verdedigen. Door het gedrag te observeren kun je een ras ontwikkelen naar eigen maatstaven.” Dat idee begon zo'n vijf jaar geleden. In die tijd werden er 25 ooien van de dijk gestolen. “Ik ben gaan nadenken hoe je een ras zo kunt ontwikkelen dat dat niet meer zou gebeuren.” Haar conclusie: “Je hebt een zelfstandig schaap nodig, dat zichzelf kan redden.”

Ten eerste een donker schaap. “Dat valt 's nachts minder op dan een wit schaap.” Het tweede dat haar te binnenschoot waren hoorns. “Die hebben een afschrikkend effect. Mensen stappen minder snel op ze af. Hoorns hebben nog meer voordelen: schapen met hoorns verwentelen zich niet. Bij een Texelaar komt dat veel vaker voor. Dat is verlies voor de scha-

PETRA SCHILDER

PLAATS: SCHARWOUDE (N.-H.)

BEROEP: BEELDHOUWER, WERKT MEE OP HET GEMENGD AGRARISCH BEDRIJF VAN HAAR FAMILIE 'STILLE PIETER'

SCHAPEN: RUIM 100 FOKOOIEN (BLAUWE EN WITTE TEXELAARS), 25 DRENTSE HEIDESCHAPEN, 10 RACKA'S, 10 SOAYS, ENKELE WILTSHIRE HORNS EN WALLISER SCHWARZNASES

penhouder.” Ook zag ze in hoorns een nieuw kunstenaarsproject: wandelstokken maken. “Omdat er een wandelpad over de dijk loopt, hebben we hier veel wandelaars.”

Vanwege de hoorns maken ook het Drents Heideschaap, de Racka, de Wiltshire Horn en de Soay deel

Petra Schilder: "Ik wil een schaap dat inspireert, dat leuk is om naar te kijken en dat zichzelf kan verdedigen."

uit van haar koppel. "En ze zijn zelfredzamer dan Texelaars. Zo komt een Drent zelf makkelijker uit een sloot dan een Texelaar. Daar heeft de schapenhouder baat bij." Verder wil ze een ruiend schaap. "Die hebben nauwelijks last van myiasis, schurft of luizen. Ook wat betreft gezondheid moet het schaap

zo zelfstandig mogelijk zijn." Maar haar droomschaap is niet de Drent of de Wiltshire. "Ik wil een makkelijk schaap en de Blauwe Texelaar heeft daarbij mijn voorkeur. Ruim gebouwd, lammert makkelijk af, geeft goed melk en heeft een korte puntige staart." Ze denkt aan een kruising van een Blauwe Texelaar

>>

reportage

‘Soms moet ik mijn visuele ambitie laten varen’

Petra gebruikt nog de traditionele vanghaak als ze een schaap wil controleren. Het werkt prima volgens haar.

Om de rammen rustig te houden zet ze er regelmatig een belhamel tussen. Rechts de Drentse ram met bel, links Racka's.

Door haar beroep als beeldhouwer heeft Petra een andere kijk op de schapenhouderij.

en een Wiltshire Horn. “Je krijgt dan een zogeheten ‘easy care-schaap’ dat mij visueel aanstaat: donker, ruiend, met hoorns, goed in het vlees, ruim in bouw en met een korte puntstaart.”

SERIEUS

De schapenhouderij van Petra is een serieuze aangelegenheid. Met honderd Texelaarooien, 25 Drentse Heideschappen, tien Racka's, tien Soays en nog enkele Wiltshire Horns en Walliser Schwarznases wordt een vijf kilometer lange dijk en enkele buitendijkse gebieden begraasd in opdracht van het hoogheemraadschap en Staatsbosbeheer. Ze kijkt dan ook niet alleen naar het beeldende aspect. “Soms moet ik mijn visuele ambitie laten varen. Een schaap met zes

poten is beeldend enorm interessant, maar daarmee kun je in schapenhouderij niks.” De schapen spelen verder een rol in de zorgboerderij van haar familie. Op de dijk helpen de cliënten met schapen tellen. Ook hier is het gedrag van de schapen belangrijk. “Ik houd niet voor niets potlammeren aan. De cliënten vinden ze fantastisch, omdat ze veel minder schichtig zijn. Daarbij zijn ze handig: met een potlam tussen de schuwe Soays zijn die makkelijker te vangen.” Gedragingen observeren blijft belangrijk bij haar zoektocht. Ze is ervan overtuigd dat ze haar droomschaap zal vinden. “Aankomend dekseizoen ga ik de Blauwe Texelaar en de Wiltshire met elkaar kruisen. Volgend voorjaar hoop ik op donkere lammetjes met een korte puntstaart, ruiend en met hoorns.” <<

Gebruikte dekram beoordelen

Een gezegde in de schapenfokkerij is: de ram is de helft van de kudde. Onderzoek de komende maanden op basis van de kwaliteit van uw lammeren of dat waar is. Welke ram heeft voldaan aan uw verwachtingen en welke niet? En baseer uw keuze voor de dekram voor het komende seizoen op de resultaten van dit onderzoek.

FOTO: JAN-WILLEM SCHOUTEN

Slechte rammen?

Ik heb 135 ooiën. Het zijn boerschapen. De eerste groep begon in februari met aflammeren. De worpgroottes vielen tegen ten opzichte van andere jaren. Ze zaten gemiddeld op nog geen 1,4. Hebben de rammen niet goed gedekt? Of is er een andere oorzaak? De tweede groep die vanaf eind maart aflammerde, zat op 1,7 en daar zaten zelfs nog wat jonge ooiën bij.

De kans dat de lagere gemiddelde worpgrootte alleen door de rammen komt, is niet waarschijnlijk. Vooral niet wanneer dezelfde rammen ook de ooiën hebben gedekt die later in het seizoen wierpen. Het meest waarschijnlijk is dat de ooiën die in februari gemiddeld 1,4 lam brachten, op het moment van dekking (september) aan het begin van hun bronstseizoen stonden. Dan is de eisprong gemiddeld wat lager dan een maand later.

Rammen hebben ook een bronstseizoen dat ongeveer parallel loopt aan dat van de ooiën. Daarom is het belangrijk dat de ram goed voorbereid wordt op het dekseizoen met betere voeding. Dat zorgt voor een goede kwaliteit sperma dat nodig is voor de bevruchting.

HEEFT U OOK ZO'N PRAKTISCHE VRAAG?

Stuur deze dan naar de redactie van Het Schaaap.
E-mail: hetschaap@eisma.nl
Postadres: Postbus 361, 7000 AJ Doetinchem.
Wij doen ons best een deskundig advies te geven.

Auteurs

- Armanda Boersma, ForFarmers (voeding)
- Albert Visscher (fokkerij)
- Frank Glorie, schapendokter.nl (gezondheid)
- Gerard Veldt en Ton Noom, Veno (huisvesting)
- Han de Leeuw (verzorging)

Hittestress

Tijdens warm weer met een hoge luchtvochtigheid kunnen de dieren last krijgen van hittestress. De verschijnselen zijn een lagere drogestofopname, versnelde ademhaling en verminderde herkauwactiviteit. Voldoende vers drinkwater op korte loopafstand beperkt de kans op hittestress. Daarnaast kunt u de pens 'bufferen' (de pensvertering stabiliseren) om pensverzuuring te voorkomen. Daarvoor zijn verschillende mogelijkheden; overleg daarover met een voerexpert. Verder kunt u het voer in meerdere porties per dag aanbieden. Maak in de zomer ook het windbreekgaas een keer extra schoon en mest de stal regelmatig uit.

Niet alleen kijken, maar ook zien

'Het rondje schapen doen' mag best wat tijd kosten. Een schapenhouder die het rustiger aan doet, ziet veel meer. Bijvoorbeeld een ooi die blijft liggen met mekkerende lammeren eromheen.

Haal die maar gerust overeind, want misschien mankeert ze wel wat. Ze kan kreupel zijn of uierproblemen hebben. Houd bij lammeren de mest en de conditie in de gaten. Als u het niet vertrouwt, neem dan een mestmonster. Ze kunnen coccidiose of een maag-darmbesmetting hebben. Let ook op het gedrag van de schapen en lammeren, omdat ze al vroeg in het seizoen myiasis kunnen hebben.

FOTO: MICHEL ZOETER

Slangetjes aan lambar

FOTO: HENK RISWICK

Te veel kunstmelk ineens drinken geeft vaak problemen. De lebmaag van een pasgeboren lam is klein. Honderd milliliter melk per voeding is in eerste instantie genoeg. Bij grotere hoeveelheden, hoe graag het lam ook drinkt, komt de melk in de nog niet ontwikkelde pens terecht. Daar gaat de melk gisten en rotten met diarree en buikpijn tot gevolg.

Lange toevoerslangetjes gaan te gulzige opname bij melkautomaten tegen. Het lam moet namelijk harder zuigen om aan zijn melk te komen. Zodra de lammeren ouder worden, kan er met langere slangetjes gewerkt worden. Kijk uit met splitters in de toevoerslangen: oudere lammeren kunnen zo hard zuigen dat aan andere spenen onderdruk ontstaat, waardoor zwakkere lammeren te weinig melk krijgen. Imiteer de ooi: geef vaak kleine beetjes en laat het lam met gestrekte hals drinken. Hierdoor werkt de slokdarmsleufreflex goed en komt de melk terecht waar die hoort: in de lebmaag.